

DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

Warszawa, dnia 17 lipca 2024 r.

BDG.070.48.2024.KS

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2024 -07- 19

ZAL. NR

Pan
Wojciech Brzozowski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00 – 090 Warszawa

Stanisław Renczo

W nawiązaniu do pisma o sygn. IX.517.612.2023.KW/NK z dnia 3 lipca 2024 r. dotyczącego problematyki zawierania związków małżeńskich przez osoby pozbawione wolności uprzejmie informuję, że z uwagą zapoznałem się z przedstawionymi przez Pana uwagami.

Odnosząc się do kwestii organizacji ceremonii tego rodzaju w warunkach izolacji penitencjarnej pragnę podkreślić, że bezsprzecznym jest, iż powinna ona mieć uroczysty charakter biorąc pod uwagę, że ślub jest szczególnym wydarzeniem w życiu każdego człowieka. Brak jest zatem uzasadnienia, aby inne niż wynikające ze specyfiki jednostek penitencjarnych ograniczenia w tym zakresie wprowadzane były wobec osób pozbawionych wolności, tym bardziej, że obowiązujące regulacje prawne zawarte w Kodeksie karnym wykonawczym nie ograniczają prawa tych osób do zawierania związków małżeńskich.

Ceremonia zawarcia ślubu przez osobę wobec, której wykonywana jest kara pozbawienia wolności poprzedzona jest złożeniem do dyrektora jednostki penitencjarnej prośby o zawarcie związku małżeńskiego na terenie zakładu karnego/aresztu śledczego. Następnie, dyrektor podejmuje decyzję w zakresie zezwolenia na organizację ceremonii na terenie jednostki penitencjarnej - w oparciu o art. 105a Kodeksu karnego wykonawczego (osadzony może złożyć również prośbę w trybie art. 141a § 1 Kodeksu karnego wykonawczego w celu zawarcia związku małżeńskiego poza terenem jednostki penitencjarnej).

Zauważyć należy zatem, że ceremonia ślubna w warunkach więziennych sprowadza się do szczególnego rodzaju widzenia z osobami w niej uczestniczącymi. Niezbędnym jest zatem, aby osoby, które mają uczestniczyć w tego rodzaju uroczystości poddane zostały weryfikacji w oparciu o art. 105a § 4 Kodeksu karnego wykonawczego, który stanowi, iż widzenie z osobą niebędącą członkiem rodziny lub inną osobą bliską, skazany może otrzymać za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego. Kierujący jednostką penitencjarną podejmując decyzję w kwestiach organizacyjnych tego rodzaju przedsięwzięcia posiada pewien margines uznaniowości uwzględniający interes osoby pozbawionej wolności oraz takie czynniki jak utrzymanie porządku, bezpieczeństwa i spokoju w zakładzie karnym. Oczywistym jest przy tym, że decyzje

podejmowane w tym zakresie powinny być poprzedzone szczególną analizą indywidualnej sytuacji danej osoby mając na względzie charakter ceremonii i jej szczególne znaczenie w życiu każdego człowieka.

Nie ulega również wątpliwości, że okoliczność wydana zgody na zawarcie związku małżeńskiego na terenie jednostki penitencjarnej i poczynione w tej sprawie ustalenia z właściwym Urzędem Stanu Cywilnego powinny być brane pod uwagę podczas podejmowania decyzji o ewentualnym przeniesieniu nupturienta do innej jednostki penitencjarnej. Zasadnym jest zatem odnotowywanie tego rodzaju informacji w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności, która stanowi podstawowe źródło wiedzy w przypadku podejmowania decyzji o przetransportowaniu osób pozbawionych wolności.

Należy jednak zaznaczyć, że opisywana okoliczność w postaci organizacji ceremonii ślubnej nie wstrzymywałaby transportu m.in. realizowanego w związku z udzieleniem natychmiastowej pomocy medycznej, zapewnieniem bezpieczeństwa osobistego, a także wykonywanego na polecenie sądów i prokuratorów w związku z udziałem w czynnościach procesowych. Wydaje się być zatem uzasadniony pogląd, wedle którego obecnie obowiązujące przepisy dotyczące możliwości zorganizowania tego rodzaju uroczystości w warunkach izolacji oraz te regulujące sposób transportowania osób osadzonych nie ograniczają prawa osób pozbawionych wolności do zawarcia związku małżeńskiego na terenie jednostek penitencjarnych oraz poszanowania życia rodzinnego i prywatnego.

Biorąc pod uwagę posiadane informacje, wedle których opisane w wystąpieniu sytuacje mają charakter marginalny, w mojej ocenie brak jest aktualnie podstaw do podejmowania w tym zakresie działalności legislacyjnej. Źródeł ewentualnych naruszeń (których istnienia na obecnym etapie nie sposób potwierdzić z uwagi na brak konkretnych informacji co do tożsamości osób, których prawa zostały naruszone) należy szukać w nieprawidłowym stosowaniu prawa. Tego rodzaju uchybienia w działalności organów postępowania karnego wykonawczego mogą i powinny być weryfikowane przez uprawnione do tego organy w trybie nadzorczym opisanym m.in. w art. 7 i art. 78 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego.

z powołaniem

płk dr Andrzej Pecka

Wykonano w 2-ch egz.:

1. adresat
2. aa.